

ЦИЉЕВИ НАСТАВНИХ ЈЕДИНИЦА ПРЕДМЕТА „ФАРМАКОЕПИДЕМИОЛОГИЈА“

НЕДЕЉА НАСТАВЕ	НАЗИВ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ВРСТА НАСТАВЕ	ЦИЉЕВИ
1. НЕДЕЉА	• Увод у фармакоепидемиологију.	ПРЕДАВАЊА	<ul style="list-style-type: none"> • Научити дефиницију фармакоепидемиологије. • Разумети однос фармакоепидемиологије, клиничке фармакологије и епидемиологије. • Упознати се са основним врстама дизајна фармакоепидемиолошких студија. • Упознати се са основним изворима података за фармакоепидемиолошка истраживања. • Упознати се са посебним аспектима фармакоепидемиологије: каузалност, биоетика, квалитет живота, адхеренција, пристрасност и збуњујући фактори.
	• Значај фармакоепидемиологије за систем здравствене заштите.	СЕМИНАР	<ul style="list-style-type: none"> • Разумети допринос фармакоепидемиологије у обезбеђивању нових знања о лековима. • Упознати се са типовима информација које доносе фармакоепидемиолошке студије: знања која допуњују премаркетиншке студије, нове чињенице из постмаркетиншког праћења, унапређење безбедности фармакотерапије. • Упознати се са доприносом фармакоепидемиологије у етичким и легалним аспектима медицине.
	• Идентификација клиничких проблема из праксе који захтевају фармакоепидемиолошко истраживање.	ВЕЖБЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Овладати вештином препознавања клиничких проблема из реалне праксе • Идентификовати случајеве нежељених дејстава лекова из одабраних примера клиничко-фармаколошке праксе • Научити основне принципе утврђивања каузалитета у фармакоепидемиологији на практичним примерима

НЕДЕЉА НАСТАВЕ	НАЗИВ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ВРСТА НАСТАВЕ	ЦИЉЕВИ
2. НЕДЕЉА	• Историјат и развој фармакоепидемиологије.	ПРЕДАВАЊА	<ul style="list-style-type: none"> • Упознати се са историјским околностима које су условиле развој фармакоепидемиологије. • Упознати се са развојем најважнијих међународних стандарда и легислативних аката наше и других земаља које се тичу фармакоепидемиологије. • Упознати се са најважнијим историјским достигнућима у области постмаркетиншког праћења лекова на пољу безбедности. • Разумети историјски однос фармакоепидемиологије и области премаркетиншких клиничких истраживања лекова.
	• Врсте фармакоепидемиолошкох студија.	СЕМИНАР	<ul style="list-style-type: none"> • Научити основе методолошког приступа у фармакоепидемиологији. • Знати основне типове фармакоепидемиолошких студија: кохортне, случај-контрола, секуларни трендови, серије случајева, прикази случајева. • Знати предности и недостатке дизајна појединих типова фармакоепидемиолошких студија.
	• Анализа неколико примера фармакоепидемиолошких студија.	ВЕЖБЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Препознати и анализирати студију случај-контрола из датих фармакоепидемиолошких студија разноврсног дизајна. • Препознати и анализирати кохортну студију из датих фармакоепидемиолошких студија разноврсног дизајна. • Препознати и анализирати студију пресека из датих фармакоепидемиолошких студија разноврсног дизајна.

НЕДЕЉА НАСТАВЕ	НАЗИВ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ВРСТА НАСТАВЕ	ЦИЉЕВИ
3. НЕДЕЉА	• Класификације лекова: анатомско-терапијско-хемијска класификација (АТЦ класификација).	ПРЕДАВАЊА	<ul style="list-style-type: none"> • Упознати се са основама система АТЦ класификације и њеним историјским развојем. • Знати изворе информација о АТЦ класификацији. • Разумети начин кодирања лекова у АТЦ класификацији. • Разумети однос АТЦ класификације са другим системима класификовања лекова код нас и у свету. • Научити предности и недостатке АТЦ класификационог система. • Овладати превазилажењем тешкоћа у случајевима непознатог АТЦ кода лека. • Схватити значај АТЦ класификације за систем здравствене заштите и националну политику лекова.
	• Концепт дефинисаних дневних доза.	СЕМИНАР	<ul style="list-style-type: none"> • Научити концепт дефинисаних дневних доза. • Упознати се са означавањем дефинисаних дневних доза за различите путеве примене. • Разумети однос дефинисане дневне дозе и терапијских доза. • Овладати превазилажењем тешкоћа у случајевима непознате дефинисане дневне дозе.
	• Изражавање потрошње лекова у дефинисаним дневним дозама (ДДД). Проналажење дефинисаних дневних доза за лекове који се највише налазе у употреби.	ВЕЖБЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Овладати проналажењем АТЦ кода и дефинисане дневне дозе за лекове које се најчешће користе у пракси. • Овладати проналажењем лекова преко задатог АТЦ кода и дефинисане дневне дозе. • Изразити потрошњу лекова у дефинисаним дневним дозама (ДДД) на примеру болничке и амбулатне праксе прописивања лекова.

НЕДЕЉА НАСТАВЕ	НАЗИВ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ВРСТА НАСТАВЕ	ЦИЉЕВИ
4. НЕДЕЉА	<ul style="list-style-type: none"> • Студије коришћења лекова (drug utilization studies). 	ПРЕДАВАЊА	<ul style="list-style-type: none"> • Научити разлике између студија статистике лекова, коришћења лекова и програма надзора над употребом лекова. • Разумети сличности и разлике квалитативних и квантитативних студија коришћења лекова. • Разумети методолошке проблеме у истраживањима коришћења лекова: изражавање трошкова, приказ обима употребе, интерпретација података, примена анкетних упитника. • Упознати се са изворима података релевантим за студије коришћења лекова. • Научити основне јединице мере употребе лекова. • Упознати се са будућим трендовима у области истраживања коришћења лекова.
	<ul style="list-style-type: none"> • АБЦ анализа потрошње лекова и концепт „90% потрошње лекова“. 	СЕМИНАР	<ul style="list-style-type: none"> • Разумети законитости Паретовог правила. • Научити основне принципе АБЦ анализе потрошње лекова. • Знати модификације АБЦ анализе (АБЦ-ВЕД матрикс). • Упознати се са значајем принципа анализе 90% најчешће коришћених лекова.
	<ul style="list-style-type: none"> • На основу података о издатим лековима из болничке апотеке израчунати потрошњу сваког од лекова у дефинисаним дневним дозама. 	ВЕЖБЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Савладати вештину прикупљања изворних података о потрошњи лекова у болници • Доделити АТЦ кодове и ДДД у одабраним изворним подацима • Правилно израчунати број употребљених дефинисаних дневних доза лекова у одабраним изворним подацима • Овладати вештином превазилажења проблема при израчунавању потрошње лекова: комбиновани препарати, локални препарати, недостајући АТЦ кодови и ДДД

НЕДЕЉА НАСТАВЕ	НАЗИВ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ВРСТА НАСТАВЕ	ЦИЉЕВИ
5. НЕДЕЉА	<ul style="list-style-type: none"> • Студије серије случајева (case series): дизајн, применљивост, интерпретација резултата. 	ПРЕДАВАЊА	<ul style="list-style-type: none"> • Научити дизајн студије серије случајева. • Разумети околности које условљавају примену истраживања по типу серије случајева. • Овладати вештином интерпретације резултата студије серије случајева. • Разумети применљивост резултата студије серије случајева. • Знати предности и недостатке студије серије случајева.
	<ul style="list-style-type: none"> • Студије серије случајева (case series): дизајн, применљивост, интерпретација резултата. 	СЕМИНАР	<ul style="list-style-type: none"> • Научити дизајн студије случај-контрола. • Разумети околности које условљавају примену истраживања по типу случај-контрола. • Овладати вештином интерпретације резултата студије случај-контрола. • Разумети применљивост резултата студије случај-контрола. • Знати предности и недостатке студије случај-контрола.
	<ul style="list-style-type: none"> • Анализирати практичне примере студија случај-контрола. Испитати њихову валидност и клинички значај. 	ВЕЖБЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Савладати вештину обраде података према дизајну случај контрола, на датом изворном примеру клиничке праксе. • Научити правилно тумачење добијених резултата: апсолутна и релативна квантификација, процена варијабилитета, значај за популацију. • Разумети ограничења добијених резултата и могућности даљих истраживања.

НЕДЕЉА НАСТАВЕ	НАЗИВ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ВРСТА НАСТАВЕ	ЦИЉЕВИ
6. НЕДЕЉА	<ul style="list-style-type: none"> • Кохортне студије: дизајн, применљивост и интерпретација резултата. 	ПРЕДАВАЊА	<ul style="list-style-type: none"> • Научити дизајн кохортне студије • Разумети околности које условљавају примену истраживања по типу кохортне студије • Овладати вештином интерпретације резултата кохортне студије • Разумети применљивост резултата кохортне студије • Знати предности и недостатке кохортне студије
	<ul style="list-style-type: none"> • Рандомизирана клиничка студија као фармакоепидемиолошка студија. 	СЕМИНАР	<ul style="list-style-type: none"> • Знати основе дизајна рандомизираних клиничких студија • Разумети проблеме фармакоепидемиолошког истраживања у оквиру рандомизираних клиничких студија • Знати начине за превазилажење индикационог бијаса и утицаја збуњујућих фактора • Научити одређивање адекватног студијског узорка, организацију прикупљања података, постављање правилног истраживачког питања и превазилажење фактора несигурности • Научити правилну интерпретацију резултата примарне анализе, анализа подгрупа и привремене анализе
	<ul style="list-style-type: none"> • Анализирати практичне примере кохортних студија. Испитати њихову валидност и клинички значај. 	ВЕЖБЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Савладати вештину обраде података према дизајну кохортне студије, на датом изворном примеру клиничке праксе. • Научити правилно тумачење добијених резултата: апсолутна и релативна квантификација, процена варијабилитета, значај за популацију. • Разумети ограничења добијених резултата и могућности даљих истраживања.

НЕДЕЉА НАСТАВЕ	НАЗИВ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ВРСТА НАСТАВЕ	ЦИЉЕВИ
7. НЕДЕЉА	• Анализа секуларних трендова.	ПРЕДАВАЊА	<ul style="list-style-type: none"> • Разумети основе анализе промене употребе лекова током времена у зависности од измена у обољевању и изложености факторима ризика. • Знати изворе података о нивоу употребе (прописивања) лекова. • Знати изворе података о инциденци и преваленци обољења од интереса за анализу секуларних трендова. • Усвојити начине за превазилажење проблема у прикупљању и тумачењу изворних података.
	• Индикатори употребе лекова Светске Здравствене Организације: основни и додатни.	СЕМИНАР	<ul style="list-style-type: none"> • Упознати се са индикаторима употребе лекова Светске здравствене организације. • Овладати вештином селекције одговарајућих основних и комплементарних индикатора у зависности од циљева истраживања. • Савладати правилно одређивање минималног студијског узорка, метода одабира узорка, техника прикупљања података, у зависности од циљева истраживања.
	• Анализа примера студије квалитета прописивања лекова која је користила индикаторе СЗО.	ВЕЖБЕ	<ul style="list-style-type: none"> • Савладати вештину обраде података студије квалитета прописивања лекова, на датом изворном примеру клиничке праксе. • Савладати вештину критичке анализе метода и добијених резултата: адекватност одабраних индикатора, правилност узорковања, значај добијених резултата у светлу рационалне примене лекова. • Разумети ограничења добијених резултата и могућности даљих истраживања.

НЕДЕЉА НАСТАВЕ	НАЗИВ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ВРСТА НАСТАВЕ	ЦИЉЕВИ
8. НЕДЕЉА	<ul style="list-style-type: none"> Избор узорка и сврставање субјеката у групе, у експерименталним и другим врстама фармакоепидемиолошких истраживања. 	ПРЕДАВАЊА	<ul style="list-style-type: none"> Разумети основне природне законитости које детерминишу могућност откривања разлика у исходима у аналитичким фармакоепидемиолошким студијама. Научити принципе одређивања узорка кохортних студија. Научити принципе одређивања узорка студија контрола-случај. Научити принципе одређивања узорка студије серије случајева. Упознати се са проблемима узорковања у фармакоепидемиолошким студијама: узорковање унутар кохорте, подаци са парцијалним утицајем збуњујућих фактора, дизајн унутар субјекта, временска пристрасност .
	<ul style="list-style-type: none"> Метод случајног избора испитаника. Проблем добровољаца. Намеран избор популације која ће бити истраживана. 	СЕМИНАР	<ul style="list-style-type: none"> Упозати се са значајем случајног избора испитаника за валидност резултата фармакоепидемиолошког истраживања. Упознати се са врстама случајног узорка: једноставни, стратификовани, груписани, систематски. Разумети проблем осетљивих популација испитаника који добровољно пристају на истраживање. Упознати се са начинима превазилажења проблема у регрутовању испитаника за фармакоепидемиолошко истраживање.
	<ul style="list-style-type: none"> Одређивање узорка за различите врсте истраживања у фармакоепидемиологији. 	ВЕЖБЕ	<ul style="list-style-type: none"> Научити коришћење таблице случајних бројева. Научити коришћење софтвера за одређивање величине студијског узорка. Овладати вештином одређивања узорка кохортних студија. Овладати вештином одређивања узорка студија контрола-случај. Овладати вештином одређивања узорка студије серије случајева.

НЕДЕЉА НАСТАВЕ	НАЗИВ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ВРСТА НАСТАВЕ	ЦИЉЕВИ
9. НЕДЕЉА	<ul style="list-style-type: none"> Крос-овер дизајн истраживања у фармакоепидемиологији. 	ПРЕДАВАЊА	<ul style="list-style-type: none"> Научити основне принципе крос-овер истраживања у фармакоепидемиологији. Разумети предности и недостатке крос-овер дизајна у фармакоепидемиолошким истраживањима. Упознати се са студијама алтернативног дизајна у циљу превазилажења ограничења крос-овер студија: паралелне студије, понављани дизајн, случај крос-овер дизајн.
	<ul style="list-style-type: none"> Структурирани и семи-структурирани упитници. 	СЕМИНАР	<ul style="list-style-type: none"> Научити сличности и разлике између структурираних и семи-структурираних упитника. Научити особине основних типова питања у фармакоепидемиолошким упитницима: отворено, затворено, водеће, дихотомо, једноструко, биконцептуално. Разумети методолошке проблеме при коришћењу упитника у фармакоепидемиолошким истраживањима.
	<ul style="list-style-type: none"> Интервју: у директном контакту, путем телефона. Проблем испитаника који нису хтели да одговарају на питања: како кориговати резултате и извести валидан закључак. 	ВЕЖБЕ	<ul style="list-style-type: none"> Овладати вештином директног и интервјуа путем телефона: јасноћа, једноставност, неутралност и прикладност питања. Усвојити основне технике оптимизовања интервјуа: стандардизација, подстицање, избегавање основних грешака у интервјуу као што су сугестивна, биконцептуална граматички неисправна питања. Упознавање са технолошким иновацијама у интервјуисању испитаника: копјутером-подржани телефонски интервју, интерактивни систем препознавања гласа.

НЕДЕЉА НАСТАВЕ	НАЗИВ НАСТАВНЕ ЈЕДИНИЦЕ	ВРСТА НАСТАВЕ	ЦИЉЕВИ
10. ДО 15. НЕДЕЉА	<ul style="list-style-type: none"> Практична израда фармакоепидемиолошке студије 	СТУДИЈСКИ ИСТРАЖИВАЧКИ РАД	<ul style="list-style-type: none"> Знати дизајнирање студије случај-контрола, којом ће се испитати примена једног лека ван индикационог подручја, на популацији пацијената Клиничког центра „Крагујевац“. Овладати вештином прикупљања података о пацијентима изложеним леку и контролним пацијентима. Овладати вештином правилне обраде података. Савладати израчунавање значајности разлике. Овладати вештином писања извештаја о спроведеном истраживању, који мора садржавати следеће делове: наслов, аутора, сажетак, увод, метод рада, резултате, дискусију и литературу.